

Cimblona

JÓGYERMEKEK KÉPES HETILAPJA
Főszerkesztő: BENEDEK ELEK.

TARTALOMJEGYZÉK:

A csacsi-fogat. Címkép. Verselte: Benedek Elek. — *Éjszakaország.* Mese. Irta: Kertész Mihály. (II. közl.) — *Anyám.* Vers. Irta: Halmágyi Samu. — *A vaskaru ember fia.* Elbeszélés. Irta: Dobay István. — *Magduci dalol.* Vers. Irta: Ujlaky János. — *Róka ur és Gólyáné asszonyság.* Meséli: Elek nagyapó. — *Tamás érdeklődik.* Beszélgetés. — *A Janika madara.* Vers. Irta: Drosnyák János. — *A Szent Anna-tó tündérei.* Népmonda. Irta: dr. Ikafalvi Dienes Jenő — *Fejtörő.* — *Csibész Peti csibészkedései.* (II. közl.) — *A csöndes nyaraló.* Szindarab. Irta: Zsoldos László. — *A gyermekrabló.* Kép. — *Elek nagyapó üzeni.*

A Cimborát a Szabadsajtó könyvnyomda és lapkiadó részvénytársaság, Szatmár, adja ki. ○○○○○○○○○○

A Cimborát Kisbaczonban Benedek Elek nagyapó szerkeszti, leveleit, rejtvénymegfejtéseit az ő címére küldjétek. Elek nagyapó pontos címe: Batanii-mici (Kisbaczon), utolsó posta Batanii-Mare (Nagybaczon) Háromszék megye. ○○○

A Cimborát úgy rendelhetitek meg, ha levelező-lapot irtok Szatmárra, a Cimbora kiadóhivatalának, amelyben kéritek a lap megindítását. Ugyanakkor postautalványon küldjétek be egy negyedévi előfizetési díjban 40 leut. ○○○○○○○○

A Cimborát csak az az előfizető kaphatja állandóan és pontosan, aki az előfizetési díjak pontos beküldéséről gondoskodik.

A Cimborából szívesen küldünk bárkinek és bárhová mutatványszámot. Aki még nem ismeri Elek nagyapó pompás gyermeklapját, kérjen tőlünk mutatványszámot és mi ingyen azonnal küldünk is. ○○○○○○○○○○○○

A Cimbora hetenként, vasárnap, husz oldal terjedelemben jelenik meg és benne minden olvasó megtalálja a maga olvasmányát. A Cimbora apró elemisták számára éppen úgy közli a maga meséit, verseit, humoros elbeszéléseit, mintahogy gondoskodik a nagyobb diákok és diák-leányok olvasnivalójáról is, akik részére regényeket, ismeretterjesztő cikkeket, komolyabb tárgyú elbeszéléseket közöl. ○○○○○○○○○○○○

A Cimborát szeressétek, olvassátok, terjesszétek!

A Cimbora előfizetési ára Románia területén negyedévre 40 leu, félévre 80 leu, egész évre 160 leu; Csehország területén negyedévre 10, félévre 20 és egész évre 40 csekkorona.

Cimbora

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

Főszerkesztő: Benedek Elek

A csacsi-fogat.

Ha nincs drágagyöngyöd,
Jó akkor a kláris,
Tüzes paripád ha nincsen,
Jó ám a számár is.

„Lassan járj, tovább érsz“,
Igy mondják a bölcsék,
Van-e hát még a világon
A csacsinál bölcsőbb?

Amig egyet lépik,
Jó nagyokat gondol,
Látszik rajta, minden lépést
Előre megfontol.

(Kisbaczon.)

Jöhet az autó,
Nem tér ki előle,
Püföghet is, kürtölhet is,
Nem ijed meg tőle.

Pattoghat az ostor,
Ökelme nem szalad,
„Csak nem vagyok számár“, mondja,
S lassan tovább halad.

... Ha nincs drágagyöngyöd,
Jó akkor a kláris,
Tüzes paripád ha nincsen,
Jó ám a számár is.

ÉJSZAKA-ORSZÁG.

— Irta: KERTÉSZ MIHÁLY. —

II.

Hét megéhezésig vándorolt Éjfélke Vakond oldalán, — (Éjszaka-országban ugyanis a megéhezés szerint számították a napokat, egy megéhezés volt egy nap) a hetedik megéhezés után aztán egy nagy barlang tátongó szájához értek.

Vakond ekkor megállott s így szólt Éjfélkéhez:

— Én tovább már nem mehetek. E barlangon túl kezdődik az iszonyatos Világosság-ország, ahol én elpusztulnék. Menj hát csak egyedül. De meg ne ijedj semmitől, mert a barlangban nem lesz bántódásod, míg előre mégy. Ha azonban visszafordulnál, — menthetlenül halál fia vagy!

Éjfélke tehát belépett a vak-sötét barlangba s gyorsan szedve apró lábacskáit, haladt előre. Utközben óriás denevérekkel, rettenetes sárkányokkal, förtelmes fenevadakkal találkozott, melyek láttára meghűlt a vér ereiben és sokszor már arra gondolt, hogy riadtan visszafusson, azonban eszébe jutott Vakond szigorú intelve és megerősítve kicsiny szívét, folytatta útját. A fenevadak, melyek Éjszaka-országnak ezt az egyetlen bejáratát őrizték a szomszédos Világosság-ország lakóinak betörése ellen — tényleg nem bántották a lányt s csak akkor bömböltek vésztijszóan, amikor Éjfélke egy-egy pillanatra habozva megállott, hogy visszaforduljon. Ilyenkor Éjfélke még jobban sietett, mire a borzalmas őrök is elcsendesedtek.

Háromszor éhezett meg Éjfélke és még mindig nem akart vége szakadni a barlangnak. Ekkor megette a magával hozott elemőzsia utolsó maradékát s szomorúan felsóhajtott:

— Ugy látszik, itt pusztulok el étlen-szomjan!

Alig sóhajtotta el e pár szót, egyszerre félelmetes suhogás hallatszott a levegőben, mintha valamennyi vihar elszabadult volna láncairól, s a következő pillanatban egy óriás denevér termett mellette. A denevér aztán — se szó, se beszéd — felkapta Éjfélkét hátára s vihar-sebesen kezdett vele repülni.

Éjfélke meglepetésében riadtan hunyta le szemét, de még magához sem tért ijedtségéből, máris a földön érezte magát. Amint ekkor még mindig félve felnyitotta pilláit, szeme-szája elállott a csodálkozástól.

Az óriás denevértől seholy semmi nyoma, de annál csodálatosabb volt, amit látott. Minden oldalról nagy-nagy fényesség vette körül, hogy csakugy káprázott bele a szeme; feje fölött gyönyörű kékséget pillantott meg, melyről alig tudta levenni tekintetét; előtte ezernyi-ezer színdus virág pompázott, a levegőben tarka pillangók cikláztak, fülét madarak édes csicszer-

gése ütötte meg, orrát pedig mámorító illatok csiklandozták...

Mindez oly gyönyörűségesen szép volt, hogy Éjfélke örömeiben — mely öröm most először virágzott ki szívében — tapsolni kezdett és ezüstösen csengő hangon felcacagott.

— Vajjon hol vagyok? — tűnődött aztán hangosan:

— Világosság-országban, — szólalt meg háta mögött váratlanul egy hang.

Éjfélke hirtelen megfordult.

Most csodálkozott csak igazán!

Egy ember állott előtte, aki hasonlított ugyan Éjszaka-ország lakóihoz, de mégis meny-nyivel más volt, mint azok!

Arca piros volt, mint az a nagy-fejű virág, mely pár lépéssel odébb pompázott a mezőn, szeme élénk és különös tűzű, homloka derült és a hangja — ó, a hangjában bizsergető, jól eső melegség csengett.

— Ki vagy te? — kérde Éjfélke minden félelem nélkül.

— Nem látod? — nevetett az idegen ember és a körülvette legelésző, fehér bundájú, szelid bárányokra mutatott. — Pásztor vagyok. Egyszerű pásztor. De szabad, gondtalan, boldog ember, akit mindenki szeret s aki magam is szeretek mindenkit.

Mindez csupa ujság volt Éjfélkének s felét sem értette annak, amiket a pásztor mondott.

— Tereád nem haragszik senki? — álmélkodott.

— Bizony nem.

— És te sem gyűlölsz senkit?

— Gyűlölni? Miért? Hiszen minden ember jó!

— Engem sem gyűlölsz? — kérde most félénken Éjfélke.

— Téged? Haha!! Hogyan is kérdezhetsz ilyesmit?! Hiszen maga vagy az áldást hozó napsugár, Isten virágja vagy te! Nem hogy gyűlölnélek, de — ha lehet — még jobban szeretlek, mint mást!

— Szeretsz...? — csodálkozott Éjfélke.

— Mi az, hogy szeretsz? Az én hazámban sohasem hallottam ezt a szót.

— Hát honnan jöttél? — kérde a pásztor.

— Éjszaka-országból.

— Hallottam róla suttogni, — mondá a pásztor. — Mert nálunk csak suttogva beszélnek arról, hogy van egy ország, ahol mindig csak éjszaka van.... Nagyon boldogtalanok lehetnek ott az emberek.... És hogyan került ide?

— Kiűztek.

— Kiűztek?

– Igen. Azt mondták, hogy az én jelenlétem káros az országra, mert én derűt okozok.
– És apád, anyád engedték, hogy kiüzzenek? Hát nem szeretnek?

– Mondom, nálunk nem ismerik a szeretetet.

– Te sem szereted őket?

– Csak most érzem, hogy nekem is van szívem. Eddig mit se tudtam róla... Ó, mily szép ez az ország, ahol szeretnek az emberek!

– Itt maradsz? – örvendezett a pásztor.

– Itt maradnék, – sóhajtott Éjfélke, – de akkor sohasem láthatnám apámat, anyámat s ebbe én belehalnék!

– Tudod, mit, – szólt most a pásztor – elhozzuk őket is!

– Jaj, azt nem lehet, – siránkozott Éjfélke. Rettenetes fenevadak őrzik Éjszaka-országot. Ha hét életed volna, mind elpusztulna, mégsem juthatnál be. Ne is gondolj arra. Jobb lesz, ha elváltunk egymástól. En majd lefekszem arra a szép virágos dombra s csendesen meghalok bánatomban.

– De már azt nem engedhetem! – erősödött a pásztor. Nélküled – úgy érzem – az én életem sem ér egy hajító fát sem. Inkább vesszek hát el a fenevadak között, mint hogy lassan sorvadjak el utánad!

Éjfélke boldogan hallgatta a pásztor s kacagott a szíve örömeiben.

– Te, – mondta aztán suttogó, turbékoló hangon – nekem volt egy nagyon-nagyon öreg dajkám s az azt beszélte, hogy Éjszaka-ország nem volt mindig Éjszaka-ország. Valamikor – (csak most értem meg a meséjét) olyan ország volt, mint ez, de jöttek gonosz emberek, akik elsötétítették... De ha – mondotta dajkám – vállalkoznék valaki, hogy egy tarisznya világosságot hozzon oda, Éjszaka-ország nem lenne többé Éjszaka-ország, hanem olyan szép és boldog, mint Világosság-ország...

– Hiszen ennél mi sem könnyebb, – rikoltott fel a pásztor. Akasztok a nyakamba még egy tarisznyát, aztán az egyiket megtöltöm elemózsiával, a másikat pedig színültig rakom tiszta szeretettel – s elindulok Éjszaka-országba. Mert a Világosságnak a szeretet a forrása s egy tarisznya szeretettől egyszerre világosság lesz egész Éjszaka-országban.

– De engem is vigy magaddal – könyörgött Éjfélke. Mert én sem akarok elmaradni többé mellőled.

– Jól van, – egyezett bele a pásztor. De még azt sem tudom, hogy hívják.

– Éjfélke, – mondta a lány.

– Ez nem jó név, – rázta a fejét a pásztor. Én Hajnalkának foglak hívni. Te leszel a hódító Hajnal Éjszaka-országban...

(Vége következik.)

ANYÁM.

– Irta: Halmágyi Samu. –

Van egy vak asszony, engem lát,
Engem sirat és engem vár.
Felőlem kérdez mindenkit:
S imába sző nap alkonyán
Édes anyám.

Mily sötét neki e világ,
Oly nagy fényben lát engemet.
Nagyot, szépet lát felőlem...
Hogy téved, miért mondanám,
Édes anyám.

(Székelyudvarhely.)

Képem lelkében ott maradt
(Eletnek vágó ifju arc.)
Mezőm tőle beh messze van,
S hol járok, azt se tudja tán
Édes anyám.

Ha gondolata szállni vágy,
Nem száll tovább, csak mireánk,
Mi vagyunk ismert szigetek
A többi vak éjőceán...
Édes Anyám!

A vaskaru ember fia.

Irta: Dobai István.

Rég nem volt Balázs Jánoskáéknál nagyobb öröm, mint ma. Hát hogyne örültek volna, hisz hazajött Jancsikának az apja a háborúból. Az egész háznépe örömkönnyei között sietett a rég nem látott családfőt csókolni, ölelni. Jancsika édesanyja és nagyobb testvérei már mind rásírták örömeiket az apja megviselt zubbonyára, amikor ő is oda furakodott apjá-

hoz, akiről sok szépet hallott, de nem ismerte, mert amikor apját a háboruba vitték, akkor még csak két éves volt, de azóta már hat év folyt le az idő folyamában.

– Nézd, apa, ez a mi kicsi Jancsikánk. Ugy-e, hogy megnőtt?! – mondotta az anyja és odabátorította Jancsit az apjához.

– Hej, de nagy lettél fiacskám! Amikor

elmentem, csak akkora voltál, mint egy tőkmag. Na, most már nem megyek el itthonról. Együtt fogunk gyarapodni ezután, s te Jancsika a szemem láttára fogsz nőni. Ezzel megölelte kicsi fiát, de Jancsika úgy fel sikoltott erre az ölelésre, mintha tűt szurtak volna testébe.

— Mi a baj, kicsi fiam?

— Jaj, édesapám, olyan kemény karjaid vannak, mintha vasból volnának.

— Bizony el is felejtettem, amikor megöleltelek, hogy nekem vasból vannak a karjaim, — mondta szomorúan az apa. Nem érez az én karom semmit, azért öleltelek olyan fájdalmasan.

— Apám én félek tőled, ha neked vaskarjaid vannak, — sirt egész testében reszketve Jancsika — én úgy hallottam a mesékben, hogy a vaskezü emberek nagyon rosszak.

— Jaj, jaj, jaj, igazán vaskarjaid vannak?

— keseregte egyszerre az egész család.

— Az bizony. Vessétek le ruháimat és meglátjátok az én hideg és kemény karjaimat. Nincs rajtuk egy mákszemnyi hus, egy csepp vér sem kering bennük.

Jancsika anyja és testvérei sietve vetkőztették le a vaskezü apát. És tényleg úgy volt, ahogy mondta. Az ujjai olyanok voltak, mint valami rézcsapocskák, amelyeket mozgatni lehet. A tenyere réztányérhoz hasonlított, ami bőrral van bevonva. A bőrburok alatt kis gépecske nyugszik és ez mozgatja az ujjakat. A karok vékony vasrudakból készültek és felén burokkal vannak körülvéve. Élettelen gép mind a két kar, csak a vállnál látszik egy kis husból és vérből való csont, ami arra való, hogy ráerősítsék a gépkarokat. Az egész család elszomorodott és siratta a szerencsétlen apát, mert nagyon jól tudták, hogy a háboruban vesztek el az apa izmos, munkára termelt karjai. Jancsika szomorkodás helyett kiszaladt a házból és sirva mondogatta:

— Ez nem az én édesapám. Ez rossz ember, én nagyon félek tőle.

— Jancsika, ne félj, — bátorították a testvérei — ez a mi jó édesapánk. A háboruban veszítette el igazi karjait. Gyere be, szeresd őt, ne szomorítsd meg azzal, hogy félsz tőle, mert hiszen ő nagyon szeret téged.

— Hogy veszthette el karjait a háboruban?

— Gyere fiam be — hívta az apja — elmondom neked, hogy milyen a háború és hogy veszítettem el igazi karjaimat.

Jancsika félénken lépegetett apja felé, gyanakvó nézéssel állott melléje.

— Ül ide az ölembe, fiacskám, ne félj, én szeretlek téged. Alig vártam már, hogy haza jöjjetek a csatából és lássalak, mert amikor elmentem a háborúba, még nagyon csöpp voltál.

— Mi az a háború, édesapám? — tudakolta bátrabban Jancsika.

— Hát bizony a háború az a hely, ahol a férfiakat megölik, levágják a lábukat, vagy a

karjukat. Némelyiknek a szemét lövik ki, másinak a fogait.

— Borzasztó hely az, édesapám, de miért mennek oda a férfiak?

— Hát bizony nem az ők jókedvükből mennek. Muszáj menni, mert a király parancsolja.

— Aztán a királynak is levágják a karjait?

— Nem, fiam, a király nem jön a háborúba. Ő otthon marad fényes palotájában és boldogan él a feleségével.

— Ki vezeti akkor a háborút?

— A vezérek.

— Nekik nem vágják le a karjaikat?

— Nem, ők ott maradnak, ahol nem ölnék meg senkit.

— Akkor hogy tudnak vezényelni?

— Telefonon, fiam. Van egy hosszú drót és az hozza a parancsszót a katonáknak.

— És a katonák ölnék erre az egyszerű szóra?

— Igen ám, mert ha ők nem ölnék, akkor őket ölnék meg.

— Te is öltél, apám?

— Nem, fiam, mert nekem levágta egy gránát a karjaimat és az ellenség fogságba hurcolt.

— Mi az a gránát?

— Egy vashenger, fiam, melyet az ágyuból lönek ki és amikor az ember mellé ér, szétpukkan, a dirib-darabjai pedig ölnék, vágának. Az én karjaimat is ezek vágták le.

— Édesapám, nem adja vissza neked senki az igazi karjaidat?

— Nem bizony, erre nincs senkinek sem hatalma.

— Még a királynak sincs?

— Nincs, fiam. — Jaj, úgy fáj az én eleven husom. Bántják a vaskarok. Vegyétek le rólam a ezeket a képeket. Jaj, vegyétek le, mert megöl a fájdalom.

Az egész család a szenvedő apa segítségére sietett. Leoldották a szíjakat, kikapcsolták a rugókat és az asztalra tették a fájdalmat okozó karokat. Ugy ült az apa szomorú szerettei között, mint egy fájdalom-szobor. Arcán a kinok barázdákat mélyítettek. Teste valósággal kővé merevedett a szenvedéstől. Karjainak két kicsi maradéka úgy szomorkodott vállán, mint büszke tölgyön a vihártól letépett, égre törő ág buszcsontja. Nem tudott dolgozni igazi karjainak nyomorék maradékaival. Még egy kanálka levest sem tudott szájához vinni. Etetni kellett azt a derék embert, mint fészkeből kiesett tehetetlen madárfiókat. Mikor a nagyobb testvérek etették a tehetetlen apát, nehéz sóhajokkal mondogatta:

— Hej, gyermekek, másképen volt ez régen. Erős karjaimmal lisztes zsákokat emelgettem, mint könnyű pelyhet. Bizony, bizony, máskép lenne, ha megvolnának az én izmos karjaim!

Valahányszor így kesergett az apja, Jancsi mindig egy eldugott sarokba menekült és sirt. Nagyon fáj Jancsinak, hogy nem tud segíteni apja nagy baján, pedig reggeltől estig csak azon

törte a fejét, hogy valahogy karokat csináljon az apjának. Csinált is ő karokat. Egyszer veszőből fonta őket, de ezekkel nem lehetett semmit sem emelni. Majd fából faragott két kart, ezek pedig semmiképen sem akartak behajolni. Egyszerre csak eszébe jutott, hogy az Isten földből formálta az embert és azután lelket lehelt belé. Ősi földből csinált most már karokat. Odaadással formálta a sarat, s mind jobban és jobban alakultak kezei között a karok. Elkészült a nagy munkája, csak az élet hiányzott belőle. Jancsika szépen megmosakodott és áhitatos arccal készült életet lehelni a sárból formált karokba. Háromszor lehelt rájuk, de hiába. A földből semmikeépen sem lett hús s a vízből sem lett vér. Jancsi most már úgy elkeseredett, hogy könnyei sem csordultak ki szemei patakjába, amikor sirás ostromolta szívé. Nagyon szenvedett hiábavaló törekvései miatt, de szenvedéseibe mégis beleragyogott még egy utolsó mentő gondolat: „Ott hagyom a tőkén a földből formált karokat s reggelig életet fog beléjük lehelni az Isten.” Letérdelt a sárkarok elé és imádkozott:

– Édes Istenem, tekints az én szomorú apámra és lehelj életet ezekbe a karokba. Lehelj beléjük erőt, hogy tudjon dolgozni, enni és öltözködni, mert mióta elvesztette igazi karjait, olyan nagyon szomorú. Tekints reánk Édes Istenem, amen.

Alig vetette le a nap aranyos palástját, már Jancsi az ágyban volt. Szerette volna, hogy hamar muljék az idő, hogy néhány szempillantásra reggel legyen. De bizony, az időnek nem volt sietős a dolga. Magára vette fekete palástját és bekopogott minden házba az édes álom meleg illatával. Mindenki aludt, csak Jancsika figyelte a szelek duruzsolását, pajkos kertőzésüket. Ugy gondolta, hogy a szélben jött el Isten és most csókolja az életet a földből való karokba. Türelmetlenül várta a hajnalt és amikor az rózsaszín ujjával megkaszogatta az ablaktáblákat, rögtön kiugrott az ágyból. A karokat ment megnézni. Kereste őket a tönkön, de azok nem voltak sehol. Nem hitt a szemeinek. Megdörzsölte, de hiába. Megtapogatta a tönköt, de azon egyetlen homokszem sem maradt. A duruzsoló szél éjjeli pajkosságában szét szórta Jancsika alkotásait. Most aztán akkora lett Jancsika szomorúsága, hogy nem bírta otthon elviselni. Vándorútra kelt. Merre ment, hová ment, azt csak ő tudta. Addig ment, mendegélt, míg harmadnap hajnalára a királyi városba ért.

Csodás dolgokat látott itten, de lelke nagy szomorúsága nem gyönyörködött semmiben. A királyt kereste. Megkerülte az aranyos palotát és beosont a magasfejú jegenyefák alatt a virágok ezreitől tarka, pompás udvari kertbe. A király egy rózsafa mellett állott és éppen egy tarka lepkével beszélgetett, amikor észrevette a jegenyéknél jövő Jancsikát.

– Ki vagy, te gyermek? – kérdezte a király.

– Balázs Jancsi vagyok, király bácsi.

– Mit akarsz, Balázs Jancsi?

– Király bácsi ne haragudjék rám, amiért ide jöttem. De el kellett jönnöm, mert az apám nagyon sokat szenved.

– Miért szenved?

– Hát azért, mert király bácsi elküldte a háboruba. Ott az emberek mind egymást ölték és vagdalták. Az apámnak, szegénynek, egy gonosz gránát levágta mind a két karját. Csináltak neki erős, husból való karjai helyett vas-karokat, de ezektől nagyon fájt a teste. Levették őket s most etetjük, itatjuk, mint az árva madárfiókat, mert ő tehetetlen. Kérem szépen király bácsi, adja vissza az apám karjait, mert mióta ilyen nyomorék, mindig meg akar halni. Adja vissza a karjait, hogy ne haljon meg, sokan vagyunk otthon és nagyon rossz lenne, ha apa nélkül maradnánk.

– Balázs Jancsi, Balázs Jancsi, nem tudom én visszaadni apádnak a karjait, – sóhajtott a király.

– De tudnia kell! – pattant fel Jancsi. Ha levágatta, most adja vissza! Én addig nem megyek haza, amíg vissza nem adja apámnak igazi karjait.

A király tréfára vette kicsi Jancsi heves-ségét. Sipjába fújt és egyszerre két ezüstös ruhájú csatlós jött hozzá:

– Mit parancsol, felséges királyunk?

– Vigyétek ezt a fiúcskát a konyhába, adjatok neki enni és töltsétek meg a zsebeit csokoládéval, hogy legyen mit szopogatnia hazamenetelében. Jancsihoz szólva így folytatta: Menj haza Balázs Jancsi, vissza fogom adni apád karjait, csak maradj mindig mellette és csinálj meg mindent helyette.

Jancsi boldogan ment haza. Elujságolta a király ígéretét. A testvéreit jól tartotta csokoládéval és várta, hogy váljék valósággá a király ígérete. De évek hosszú során át hiába várta, az apjának nem lettek sohasem igazi karjai. János nagyon el volt keseredve és elment egy bölcshez tanácsot kérni, hogy tudja az apjának a karjait visszaadni, de a bölcs azt mondta:

– Jancsi fiam, ha elrontja az ember azt, amit az Isten adott, nem tudja jóvá tenni többé soha. Az apád karjai is Istentől valók voltak, nem adhatja őket többé vissza senki emberfia.

A finom lelkű mind érzékeny,
Elrejti buját, nem közlékeny;
Komoly, ahol kacagnak mások,
Nem érti őt meg, aki vásott.
Faóriásként messze látszik,
A villám csak körötte játszik;
Nemcsak játszik, le is csap rája,
Mert ő az erdő legszebb fája.

MAGDUCI DALOL.

(A keresztlányomnak.)

— Irta: Ujlaky János. —

Még négy tavaszt se láttál, kis madárkám,
A földön, e nagy tündérváros felett.
O, hol tanultál annyi busan zengő,
Annyi búbajos magyar éneket?

Nem vagy nagyobb a fűzi csalogánynál,
A nótád mégis csattogóbb zene,
Mintha valami hajnal — álmos reggel
Száz csalogany-kar dalba kezdene.

Dalolj csak nekünk, pici csaloganyom,
A magyar dalnak ugyanis alkonyul.

(Zabola.)

Miránk meg hajh! a nóta-felejtésnek
Fagyasztó, hűvös árnyéka borul.

Mint a meséknek vénülő cigánya,
Felejtünk egy-egy réges-régi dalt.
O, magyar szívek hulló nóta-fája:
Lesz-e tavasz rád? Lombod még kihajt...?

... Magduci dalol, lágy, cérna-hangja
Atszövi lelkem, mint borut a nap.
S én ölbe kapva, csicsergő két ajkán
Megcsókolom a piciny madarat.

Róka úr és Gólyáné asszonyosság.

(Ezópus meséje új kiadásban.)

— Apró unokáinak meséli ELEK NAGYAPÓ. —

Róka naccsás ur egy mesekönyvben igen érdekes mesére bukkant. Azt mesélte az a mese, hogy Róka naccsás ur egyik öse, ennek-előtte sok ezer esztendővel ebédre hívta Gólyáné asszonyoságot, de ravaszul becsapta: Lapos tányérba öntötte a levest s szegény Gólyáné asszonyosság, egy csepp nem sok, annyit sem tudott belőle becsörölni. Hiszen — olvasta tovább a mesében — Gólyáné asszony nem maradt adós. Ő is ebédre hívta Róka naccsás ur ösét s hosszú nyaku, szűk száju köcsögben tálalt: abba meg a naccsás ur öse nem tudta beledugni az orrát.

— Topp! Megvan! Kitűnő! kiáltott fel Róka naccsás ur. Megismétlem a sok ezer esztendő történetét, hátha most jobban sül el? Még azzal meghívta Gólyáné őnagyságát ebédre. Mondanom se kell tán, gyerekek, hogy arany-szegélyű kártyán hívta meg.

Gólyáné őnagyságát mélyen meghatotta a kedves figyelmetesség, legszebb tollas kalapját tette föl, úgy jelent meg az ebéden. S tán mondanom se kell, hogy Róka naccsás ur meg frakkba vágta magát s udvarias hajlongásokkal fogadta az előkelő vendéget, akinek az orrát jómessziről csiklandozta a párolgó leves illata.

— Parancsoljon, nagyságos asszonyom, méltóztassék, udvariaskodott Róka naccsás ur, aztán — akárcsak az öse — ravasz hunyorgatással a leves habzsolásához látott. Közben nagyot nevetett belé: Na, most megpukkad a nacsága! De a nacsága nem pukkad meg. — Lám, lám, mondta magában — Róka ur azt hiszi, hogy én nem haladok a korral. Várj csak! Azzal selyembluza alól előhuzta a gumiszopókát s Róka naccsás ur nagy megrökönyödésére egy szempillantás alatt felszívta a levest a lapos tá-

nyérról. Mit tehetett Róka naccsás ur? Jó arcot vágott a lefőzéshez s örömmel fogadta el a Gólyáné őnagysága meghívását. Mert ami illet sok ezer év előtt, illik az ma is: vissza kell ám adni az ebédet.

Bezzeg, hogy Róka naccsás ur is pontosan megjelent. Összes rendjeleit kitzúta a frakkjára s aranygombos sétatálcáját sem feledte otthon. Azt meg már igazán fölösleges mondanom, hogy előkelő, jól nevelt urhoz illően, kezét csókolt Gólyáné őnagyságának. Hát azt mondjam-e, hogy hosszú nyaku, szűk szája köcsögben párolgott a békacombos leves.

— Parancsoljon, kedves Róka, tessék, tessék, kínálkozott őnagysága kedvesen, szeretetreméltóan, mint ahogy az előkelő, jól nevelt ur-asszonyhoz illik.

— Ahá, mondta magában Róka naccsás ur, úgy látszik, őnagysága is olvasta a sok ezer éves mesét. De hát se baj. Várj csak!

Ugy tett, mintha nem látta csalafintaságot Gólyáné őnagysága dolgában, s amikor ez a csőrét a bögre szájába dugta, ő is kinyújtotta nyelvét, nyalogatta a bögre száját s nagyokat csettintett a nyelvével.

— Pompás leves! Nagyszerű! Isteni! Fel-séges! — hízeltkedett Róka naccsás ur, aztán hirtelen-váratlan megfogta a bögrét magyar módra, akarom mondani: rókamódra.

Puff! Felfordult a bögre, kifolyt a leves, s mire Gólyáné őnagysága a rémülettől magához tért, Róka naccsás ur egy cseppig felnyalta a levest. Aztán gunyosan meghajította magát s „kezi-csókolom“ kiáltással előkelően távozott.

(Kisbacon.)

Tamás érdeklődik.

(A delfinekről és bálnákról.)

Apa: Ugy elmerültél az olvasásba, hogy észre sem vetted, amikor beléptem.

Tamás: Csakugyan nem vettem észre az ajtó nyílását, pedig már jól ismertem azt a történetet, amit olvastam. Már el is meséltem egyszer a kis testvéremnek. Persze, nevet nem mondtam neki. Ő úgyis elfelejtené az idegen nevet. Tudod, az Arionról szóló mondát meséltem neki.

Apa: Igazán kíváncsi vagyok, mit mondtál annak a kisgyerekeknek.

Tamás: Elmondtam neki, hogy volt egyszer egy görög ember, aki nagyon szépen tudott muzsikálni. Az emberek nagyon szerették hallgatni és sok pénzt, meg ajándékot adtak neki, hogy muzsikáljon. Hazájától messzire eltávozott. Egyszer azomban megunta az idegen földet és kincseivel együtt haza akart menni. Hajót fogadott, de utközben a gonosz hajósok el akarták pusztítani, hogy kincseit elrabolhassák. Arion kérte őket, hogy halála előtt még egyszer muzsikálhasson. A rablók beleegyeztek. Ekkor felállt a hajó párkányára és gyönyörű dalba kezdett. Amikor bevégezte, belevetette magát a vízbe. Egy nagy hal a hátára vette és hazájába vitte. A hajósok megosztottak vagyonán és nyugodtan eveztek a kikötőbe. A király emberei már várták őket, mert a király tudta bűnüket, hiszen a görög énekes hamarabb érkezett meg. Gonoszságuk nem is maradt büntetés nélkül.

Apa: Jól van, fiám. Én nem bánom, ha meséket mondasz testvérednek, csak olyanokat ne mondjál, melyektől megijed.

Tamás: Csakugyan szeretik a delfinek a zenét? Igaz, hogy a muzsika odacsalsa őket a hajókhoz.

Apa: Nem kell azoknak muzsika, odajönnek azok úgyis. Nagy csapatokban követik a hajót s mulattatják a hajósokat. Olyanok, mint a cirkuszi bohócok. Ki-kiugranak a vízből, felfegyenesednek, mint a gyertyaszál, vagy előre ugranak, szinte repülnek. Egyik-másik jókedvű delfin megteszi azt is, hogy bukfenceket hány a levegőben. Cicáznak, kergetőznek. Igazán jókedvű állatok, látszik, hogy gondtalanul élnek. Ellenségük kevés van, ennivalót bőven ad a tenger, nincs tehát okuk a szomorúságra. Azt hinné az ember, hogy az a vidám állat csak magával törődik, pedig nagyon hűségesen ápolja és védi az anya gyermekét. Egy kicsit kényelmetlen a tengerben a gyerek megszoptatása és folyton vigyázni is kell rá, de az anya-delfin nem unja a fáradságot. Különböben is fáradhatatlannak látszanak. Órákosszat követik a hajót és a zenét csakugyan nagyon szeretik. Néha valósággal megrészegülnek tőle. Az ember felhasználja ezt a sajátságukat. Amikor egyet-

egyet akarnak ejteni, a hajósok muzsikálni vagy fűtyülni kezdenek. A delfinek a muzsika hangjára még fürgébben táncolnak, még nagyobbakat szökdösnek, nem is sejtik, hogy már leselkedik a vadász kötélre erősített szigonnyal. Amikor az alkalmas pillanat elérkezik, repül a szigony, megfeszül a kötél és a tenger jókedvű bohócát néhány izmos halász vagy matróz felrántja a hajó fedélzetére. Hirtelen a mélybe menekülnek társai, de hamar elfelejtik testvérük szomorú sorsát. Hamar felbukkannak egy másik hajó mellett és folytatják mókáikat. Az az érdekes, hogy viharos időben sem menekülnek a mélybe. Amikor a hullámok haragosan tajtékoznak, ott lehet őket akkor is látni a felszínen. Ha nézi az ember a delfineket, az az érzése támad, hogy hintáztatják magukat a vízen.

Tamás: Miért vadásszák ezeket a kedves állatokat?

Apa: Megeszik a húsát. Nekem nem volna szívem egy vidáman tréfálgató delfinbe belevágni a szigonyt és valószínűleg, te is más mesterséget választasz, de az igazság kedvéért meg kell mondanom, hogy a delfin sem valami irgalmas szívű. Sok fajtája van és egyik-másik fajtája félelmetes ragadozó. A fogazata mindnek nagyon erős.

Tamás: El sem tudom képzelni, hogy ez a zenekedvelő tréfás állat félelmetes ragadozó.

Apa: Szerencsére a halak némák és nem tudnak panaszkodni. Ha beszélni tudnának, vagy megtudnák írni történetüket, úgy szerepelne ott a delfin, mint a legvérengzőbb zsarnok. De nem tehet róla, halakból táplálkozik. Csak azokra az állatokra szabad haragudni, amelyek többet pusztítanak, mint amennyi táplálékra szükségük van. A delfinek között van egy ilyen fajta. Könnyen meg lehet ismerni, mert hátán egyenesen felfelé álló hátuszó van, amely kardhoz hasonlít. Erről a hátuszóról nevezték el kardszárnyu delfinnek. A tenger farkasának szokták mondani. De rosszabb mint a farkas, inkább a vérengző tigrisre emlékezteti az embert. Ez nem vette volna hátára az éneklő Ariont, hanem beleharapott volna rettenetes fogaival. Órákig követi ez az állat is a hajót, de rendszeren víz alatt. Meghuzódik és lesi az áldozatot. Nem játékos, hanem vakmerő és kegyetlen. Ugy üldözi a másfajta delfint, mintha nem a legközebbi rokona, hanem halálos ellensége volna.

De megtámad magánál sokkal nagyobb állatokat is. O legfeljebb 6-7 méterre nő és bátran megrohanja a 25 méteres bálnát. Rendszeren többen támadnak rá. Mihelyt a bálna meglátja őket menekül a part vagy jég felé. De ezek is gyorsan usznak és belekapaszkodnak az óriás testébe. Olyanok, mint a vadász-

kutyák, nem eresztik az áldozatot. Egy-kettő a hasa alá férkőzik és mélyen belevág szalonnájába. Van olyan vakmerő, mely a bálna ajakába harap és huzza lefelé. Ha öt-hat megtámadja a bálnát, el kell vesznie; agyon kinnözzák. Nagy darabokat harapnak ki szalonnájából vagy mikor lélegzésre tája fel a száját, nyelvét tépik ki. Ha egy-egy ilyen küzdelemből el is menekül a bálna, rettenetes emlékeket visz magával. Sokan azt mondják, hogy nem is eszik meg a bálna húsát, csak kegyetlen ösztönből támadják. Ha a bálna öbölbe menekül előle, bemegy utána, vigyáz rá, míg elegendő számmal gyűlnék össze, aztán rohanják meg az óriást és kihurcolják magukkal a nyílt tengerre.

Tamás: A bálnának irtózatossága ereje van. Nem tud elbánni a nála sokkal kisebb ellen-ségekkal.

Apa: A kardszárnyu delfin nagyszerűen uszik, még jobban, mint a bálna. Azt is mon-dottam, hogy rettenetes fogazata van. Bele-csimpaszkodik a nagy állatba és az nem tud szabadulni. A grönlandi bálnának a farkában van az ereje, a kardszárnyu delfin valószínűleg kikerüli farkának a csapásait. A megkínzott állat néha felszökik kinjában a vízből, ilyenkor látható, a hajósok szerint, hogy rá van kap-solódva néha 5–6 kardszárnyu delfin is.

Tamás: Miért nem irtják ki ezt a vesze-delmes és kegyetlen állatot?

Apa: Nem könnyű dolog egy állatot ki-irtani. Tud az védekezni. Bámulusos ügyesen és gyorsan uszik, aztán nagy a tenger és az ő számára jó buvóhelyek vannak a felszín alatt. Az élete is nagyon szivós. Ha egyikbe-másikba sikerül is szigonyt hajítani, uszik tovább. Sok döfésre van szükség, míg páráját kiadja. Sok-szor hiába van a szigony kötélre kötve, mert kirántja gyors menekülése közben testéből, különösen akkor, ha nem nagyon mélyen furódott be. Igaz, hogy ilyenkor testéből is utána szakad egy darab, de néha-néha legalább megérzi, mennyire fájhat a bálnának, ha husából kiha-rapnak.

Tamás: Minden állatnak vannak ellenségei. Egyszer olyan tengeri állatot láttam, melynek hosszú, hegyes agyara volt. Ha ez megtámadja a kardszárnyu delfint, bizonyára keresztül döfi.

Apa: Csakugyan van ilyen agyaras tengeri állat. Rokonságban van a kardszárnyuval és teste hasonlít is hozzá. Agyaras szárvának hív-ják. Egyik foga több méterre is megnő. De csak a himnek. Olyan a szárván foga, mint egy nagy-nagy furó. Régebben azt hitték, hogy ezzel a hatalmas furóval felnyársalja ellenségét és aztán megeszi. Némelyek azt mondják, hogy a jeget töri vele, mert olyan vidéken tartózkodik, ahol a jég gyakran utját állja. Jégtörésre nem alkalmas ez a szerszám. Védekezésre és támadásra inkább. Ugy látszik, hadakozik is vele, mert sok olyan szárván találtak, melynek letörött a foga. Valószínűleg harc közben tör-

tént velük a szerencsétlenség. De fog nélkül is meg tudnak élni, hiszen a nőstényeknek nem is nő ki. Ne gondold azt, hogy a kardszárnyu delfin megijed, amikor agyaras testvérét meg-látja. Mint a tigris veti magát rá és rendesen a szárván el is esik a harcban. Sok szárván testet találnak a hajósok. Persze, nem kell azt hinni, hogy mindig a kardszárnyuak voltak a gyilkosok. A legnagyobb gyilkos maga a ter-mészet. Amikor a nagy hideg bekövetkezik a jeges tengerekben, a tüdővel lélegző állatok menekülnek dél felé. A jég megfojtaná őket, nem juthatnának többé levegőhöz. Néha hirtelen és korán áll be a hideg, jégpáncél neheze-dik a tengerre és a jég közé szoruló szárvánok elevenen kerülnek a jégsirba. Olvadáskor az áramlatok elsodorják testüket és egyiket-mási-kat kivetik a szárazra. Az áldozatok legnagyobb részét a tenger állatai falják fel.

Amikor régebben a szárvának egy-egy agyara a szárazra került, az emberek nagyon csodálkoztak ezen a nagy csontból készült furón. Mindenféle mondák fűződtek hozzá. Sokan azt hitték, hogy a mesés egyszarvu állatnak csont-ját találták meg. Azt gondolták, hogy sokféle betegséget gyógyíthatnak vele. Egy-egy csa-varulatot lefűrészeltek az agyarból, elégették és orvosságot készítettek belőle. Hihetetlen nagy értéke volt a szárván agyarnak.

Tamás: Mindig azt gondoltam, hogy a tengerben csak egy félelmetes és veszedelmes ragadozó van, az emberevő cápa. Most már látom, hogy ott éppen úgy vannak veszedelmes ragadozók, mint az erdőben. Azt azonban soha-sem képzeltem el, hogy még a ceteknek is félniük kell tőlük.

Apa: A tengernek is vannak ragadozói, melyek nem gyávábbak az oroszlánnál, nem kevésbé vérengzők, mint a tigris.

(Budapest.)

Csehszlovákiai előfizetőinkhez!

A Cimbora kiadóhivatalának Csehszlovákiában a Szlovák Általános Hitelbank kosicei fiókjánál van számlája, amely számla javára az előfizetési díjakat cseh koronában az alábbi pénzintézeteknél lehet befizetni:

Beregsas: Beregmegyei Gazdasági Bank r.-t.

Helmecz: Bodroközi Bank r.-t.

Hlohovec: Galgóczi Hitelintézet.

Ilava: Illavai Hitelbank.

Lucenec: Nógrádmegyei Népbank.

Michalovec: Nagymihályi kereskedelmi és hitel-bank r.-t.

Mukacevo: Beregmunkácsi bank r.-t.

Nitra: Nyitrai Takarékbank r.-t.

Nove-Mesto: Első Vágújhelyi Bank r.-t.

Nove-Zámky: Érsekújvári Népbank r.-t.

Presov: Eperjesi Bankegylet.

Roznava: Rozsnyói Bank r.-t.

Sevljus: Nagyszöllősi Hitelintézet.

Sp. Nova-Ves: Szepes-Iglói Hitelbank r.-t.

Trencin: Trencsényi Hitelbank r.-t.

Trnava: Nagyszombatú Első Bank r.-t.

Velke-Kapusany: Nagykaposi Hitelbank r.-t.

A Janika madara.

— Irta: Drosnyák János. —

Az iskolás kis Janika egyszer
Valahogy egy madárkára tett szert
S azon nyomban mindjárt be is zárta
Egy aranyos szép kis kalitkába.

És etette mindenféle jóval,
Mazsolával, cukorral, dióval,
De hogy szóljon a kis rab madárka,
Csakhiába, mindhiába várta.

Édesapám! szól egyszer csak Jancsi,
Mit kellene szegénykének adni?
Mazsolát is adtam neki ma már,
Még sem akar dalolni a madár.

Édes fiam, szabadság kell ennek,
Hasonlókép, ahogy az embernek,
Ahogy a nap a piciny virágnak,
A megváltók a romlott világnak.

Edesapám, mi az a szabadság,
Hogy nótázó kedvet épp csak az ád?
Hogy az úgy kell, mint nap a virágnak,
Mint megváltók a romlott világnak!

(Arad.)

Édes fiam, a szabadság minden!
Ami nélkül semmi szép, jó nincsen.
Az, amitől nap a fényét kapja;
Amitől kék az ég boltozatja.

Amitől a rózsák kivirulnak;
Amitől az orcák kipirulnak;
Amitől zeng a madár az ágon:
Legnagyobb kincs az egész világban!

Ereszd csak ki szabadjára menten,
Meglásd, milyen szép dalba kap menten.
Fészket is rak tán a diófánkra,
Jóságodat vig dallal hátálja...

Egy perc alatt nyitva volt a zárka,
S szabaddá lett a kis rab madárka.
Fel is röppent egy közeli galyra,
Rá is gyújtott egy gyönyörű dalra.

Hallja Jancsi, (a szája is tátva):
„Milyen szép dalt tud ez a madárka!”
Örömeiben megcsókolja apját:
Most már tudom, mi az a szabadság!

A Szent Anna-tó tündérei.

— Népmonda. —

Irta: dr. Ikafalvi Diénes Jenő.

A természeti kincsekben gazdag Székelyföld egyik legszebb pontja a Szent Anna-tó, a rég kialudt tűzhányónak, Csomágnak, egyik torkában. Elbájolóan szép, erdőkoszorúzza hegyek veszik körül sok-sok ezer méternyire.

Csend, nyugalom honol itt. A mesék, a bűbajos regék méla otthona ez az erdős vidék, hol mélyen az embernemjárta sötét, apró völgyekben, szűkületekben éldegélik csendes életüket az erdő apró és nagy vadjai.

Szelid őzek, büszke szarvasok, vidáman ugráló mókuskok, a sűrűségekben áttörtető vad-disznósordák, fogcsattogató farkasok, ravasz rokák, lompos, barnabundás medvék birodalma van itt. A legváltozatosabb madárvilág otthona e bájos rengeteg. Az édesen füttyölő fekete-rigók, komoly arcú baglyok, pintyek, vörösbegyek, ez elandalító, halkán daloló pirók, tenglicelek és magasra repülő szirti sasok egyaránt otthonot találnak itt.

Igazi földi paradicsom, igazi tündérvilág tárul föl előttünk e rengetegben. Parasztház-helynyi kis tisztásokon pompás zöld növényeket varázsolt elő a napfény, másutt a végelethatalan erdőben hatalmas, vastagtörzsű, óriási nagy lombkoronájú bükkfák zárják el a napsugara-

kat. Ezek alatt csupa puha moha tenyészik az évezredek alatt lehull, elhalt ágakból, fatörzsek-ből, falevelekből, korhadó, finom erdei földön, melyből a csendes levegőben porladó növény-szag árad. A korhadó növényeken kívül csodálatos gázokat lehel itt a föld. Egyiktől felmelegszik az ember, másiktól hideg borzongás fogja el a testünket. A titokzatos erdő mélyében alig mozdul a falevél, a levegő csendes, a madarak repülése mozditja csak meg. Ilyenkor a sűrű lombosáron átszillan a napsugár, hogy pillanatra besuhanjon a námaság, a nyugalom honába.

Itt-ott egy-egy kivénült, kidőlt faóriást állnak körül fiatal utódai, s mintha igyekeznének ősök sirját diszíteni, vidámszöld lombjaikkal fölbe hajolnak. Az erdő is elhozza régi, elhalt tagjainak a virágkoszorút, — itt terem a korhadó, kidőlt fa körül az erdő legbájosabb növényzete. Magas kőrokon kellemetlen szagu, mérges lehelletű „átokvirág”, a sárgásbarna archisok, a halványkék harangvirágok ezrei, a pici, sárgásvirágú pimpők, apróvirágú vércsillag, bűzös bozótok, fehérpettes, piros galócák, keserű és rókagombák, barna, izletes kucsma-gombák, csiperkék és nagy, nagy területeken

sűrű, apró, sántaarasnyi áfonyakokrok, melyek úgy festenek, mint valami törpeországi erdő, tovább vadrépa, gyöngyvirág, másfélméter magas bürök, külön-külön kis erdőségek, és tovább, ezer meg ezer édes-bájos kis apró vadvirág.

Igazi tündérország.

Hát még mi volt régen!

Régen! Valamikor!

Amikor még nem embereknek tenyésztett e földön a buja növényzet; nem embereknek nyíltak az erdő vadvirágai, hanem a tündéreknek, akik itt éltek csendes magányban, a titokzatos erdőkben, az örökifju, nyugodt Szent Anna tóban. Mesés tündérpalota állt a csendes tó fenekén. Ebben lakott egy öreg, zöldfoltos, penészes-szakállu tündérkirály az ő ezer és egy bájos tündérlányával, pajkosan játszó, örökifju tündéreivel.

De lassanként ide is elvetődtek az emberek. Kápolnát építettek Szent Anna tiszteletére a nyugalom, és elbájoló szépség örök birodalmában, a tó mellett.

Ezüstből öntöttek egy szépszavu harangot. Ezzel hívták össze imára a környéken legeltető, szénégető, favágó népeket. Itt imádkoztak esti harangszókor, itt napkeltekor, amikor nyájaikkal nyugovóra tértek vagy munkára indultak. Ide zárandokoltak e mélabús, csendes erdei kápolnához a vidék székely hívői forró nyári napon Szent Anna tiszteletére, hogy hálát adjanak Istennek jószágáért s kérjék kegyelmét a dus kalászos betakarítására.

A szépcsendesü ezüstharang szava azonban csak az ember füleinek kedves. De a tündérkirály szomorúan simogatta zöldmaszatoktól sima, hosszú, fehér, penészes szakállát.

— Lopjátok el a harangot. Nagyon sérti a fületem, — adta ki a parancsot.

— Nem mehetünk, uram, királyom, — csak ez volt a válasz. — A kápolnába be kellene lépünk, pedig ha átlépjük a templomok küszöbét, elvesz minden hatalmunk. Nekünk is, neked is.

Bunak adta fejét királyával együtt az egész tündérség. Sokáig nem tudták, mitévők legyenek. Végre eszükbe jutott, hogy az emberek közül az erdei pásztorok lelke van hozzájuk legközelebb. Szép holdvilágos nyári este, amikor a tópartján furulyázgatott egy tarjai pásztor, elbolondították mézes-mázos szavakkal, édes-bájos mosolygásaikkal a csalóka tündérlányok.

— Drága szép székely pásztorfiu, vidítsd fel a mi bánatos királyunkat.

— En? Mit segíthetek egy királyon, ki csak állataimnak parancsolok?

— Csak akarjad, megteheted. Látod ott a tóban a szépen ragyogó aranyköveket.

Az esti szellő végigsiklott a tavon. Apró hullámok siklottak végig sima tükrén. Es a visszatükröződő hold világánál meglátta a csalóka tündérek aranyköveit. Elhitte, amit a szép tündérlányok mondtak.

— Látom, — mondta nyugodtan.

— No lásd! Ilyen aranykő sok, töménytelen sok van nálunk lent a tündérkirály palotájának pincéiben. Adunk neked bőven belőle, amennyit csak elbirsz.

— Nekem? Miért?

— A mi királyunk gyönyörűséges palotájában egyetlenegy harang sincs, mióta a kápolnát ideépítették, s az az istentelen remete ellopta királyunktól a tündérek ajándékát, a kápolnába vitt ezüst harangot.

— Ellopta?

— El. Az a miénk. De mi nem mehetünk oda. Szerezd vissza és mi boldoggá teszünk örökre.

A pásztor legény el is lopta egy csendes estén az ezüst harangot, amikor a hold az égen sebesen szaladt egyik felhőtől a másikig. És amikor beledobta a tóba, a tündérek becsalták őt is.

— Jöjj, hozd ki az aranyaidat.

De a szegény fiu soha se jött ki többé. Belehalt a tóba.

Ettől kezdve elcsendesedett a kápolna környéke, a pásztorok, favágók, nem mentek oda, nem volt az édesen csengő szavu, imára hívogató ezüst harang. Annál vigabbak lettek a tündérek. Esténként bájos táncokat lejtettek a tó körül, melyből kikeltek a tündérek zenészei, az apró kis prücskök, a nagyszemű vizi békák és egyenletes ütemben zenéltek a tündérek csalóka dalához.

Történt pedig egyszer, az ezüst harang elveszése után a hetedik esztendő nyarán, hogy Mike Gerő, a derék torjai székely urfi, vadászni járt e tájra. Este lett, mire elejtette a gyönyörű, sok aggancsu himszarvast. Hová menjen? Merre térjen máshová? Csak nem indul neki késő estén az utvesztő rengetegnek? Nem! A szent Anna tó kies partján, a puha fűben fogja az éjszakát eltölteni.

Le is dőlt, s már majdnem álomra szenderedett, amikor egyszerre látja, hogy a tó kékes-fehér ködéből mint szállnak fel a legbájosabb tündérlányok. Elől jöttek a zöltszakállu tündérkirály vakító szépségű leányai. Ezek között is a legszebb, a legfiatalabbik tündérkirálylány volt. Mike Gerőhöz lejtett, és addig hajlongott ide-oda addig táncolt körülötte, míg Mike Gerő megfélejtkezve az ő szépséges menyasszonyáról, átölelte a csalogató ifjú királykisasszonyt. De nemcsak átölelte hanem úgy igazán, székelyesen forró csókot nyomott az ajakára.

E percben elsötétült a hold. A prücskök, békák zenekara, a tündérek dala elhallgatott. A tündér elvesztette az ember fölötti hatalmát s nyomban szerelmes lett a déli ifjuba.

A kápolna bus lakója, a tisztos fehér szakállu, kopaszfejű remete eskette össze a kápolna

oltára előtt a gyönyörű párt. Nászajándéku töméntelen kincset hordtak össze a környékről rokonok, jóbarátok. Az öreg Mike pedig fia boldogságáért egy új harangot adott a kápolnának.

De a leánya elveszte miatt busuló zöldszákkal tündérkirály megátkozta ezt az új harangot.

— Láng csapjon ki belőled, ahol szentelt viz érint! Egessen el, olvasson meg a láng, míg vissza nem kerül az én drága szép lányom, Tündér Ilona.

Az átok meg fogant. A nászünnepeken fel akarta szentelni a remete Isten örök dicsőségére az új harangot, de a szentelt víztől fellobbant a láng s szétolvadt az új harang.

Vidámság lett úrrá ismét a tó fenekén. A tündérek győzelmi ünnepet ültek.

Nem úgy a kápolnában.

A násznép, a hívők lelkét babonás félelem szálta meg. Kétségbeesítő csendben vetette fel fejét a fehérfürtű remete, amint az oltár fölötti Istenanya képére tekintett. Bizalom, reménység szállt a lelkébe és felkiáltott:

— Vedd e keresztet, Gerő!

— És mit tegyek vele?

— Hozd fel nekem a tó fenekéről, tündérkirály palotájából, palotájának kincseskamrájából, a mi elveszett ezüst harangunkat.

— Hogy tegyem! Elloptam tőlük gyönyörű szép menyasszonyomat, elpusztítanak, ha oda indulok.

— Ne félj. E jellel győzni fogsz. Vidd e keresztet, fiam!

A remete oda adta Mike Gerőnek a remekbe készült feszülettel végződő remetebotot, s az ifjú pár halálmegvetéssel szállt le a Szent Anna tó mélyébe.

Nagy vigalomból vált hirtelen nagy siralom a tündér a tündérkirály palotájában. A keresztvégű bot megtörte végleg a tündérek hatalmát. Nem használt semmi cselfogás. Nem használt a király rimánkodása:

— Ne tedd tönkre jó apádat!

— Nem emlékszem! Ki vagy? Apám? Soha se láttalak.

— Betöltöm minden kedvedet.

— Az én uram, vőlegényem mindent megtesz nekem.

Vége lett a tündérek hatalmának, kinyílt minden ajtó a keresztes bot előtt. A remekbe épült palota hatalmas kincses kamrájába vezette Tündér Ilona vőlegényét, ki játszva vette vállára a nehéz ezüst harangot. Mentek, szaladtak ki a tóból és föltették az ezüst harangot régi helyére. Es amint megkondukt a helyén az ezüst harang, hangjától összeomlott nagy robajjal a tündérkirály palotája, a tündérkirály varasbékává, tündérei apró kigyókká, békákká, gyíkokká változtak.

Ma is ott uszkálnak a tó sekélyes partjain.

Volt a tündérek közt sok szép fiatal tündérlány, kik azért imádkoztak, hogy ne legyen

az átoknak foganatja. Ezek hajlongó náddá, halványkék szelid nefelejccsé változtak, ma is ott vannak a tó partján. Szent Anna napi bucsun belőlük kötnek az oltárra füzéreket.

En is láttam.

Az összeomlott tündérpalota felkavarta a Szent Anna-tó vizét. Hatalmas örvény lett a helyén, s ott ma is örvénylik a viz. Akik át akarják uszni a tavat vagy csolnakkal átevezni a tulsó partra, gyakran áldozatul esnek ennek az örvénynek. A tündérek átka örökké tart. Boldogságuk sirját ember ne bántsa!

De a kápolna üres. Az ezüst harangot rossz emberek ellopták, elszéledt innen ismét a hívők serege. Csak kevesen járnak erre felé. Itt-ott egy-egy pásztoremberre bukkannak, amint néhány állatot, a szomszédos falvak növendék borjait legeltetik.

Ismerik ezek az emberek e bájos erdőségnek minden zegét-zugát, ismerik minden regéjét s szent áhitattal kezdik a régi történetet:

Valamikor, régen . . .

(Kézdivásárhely.)

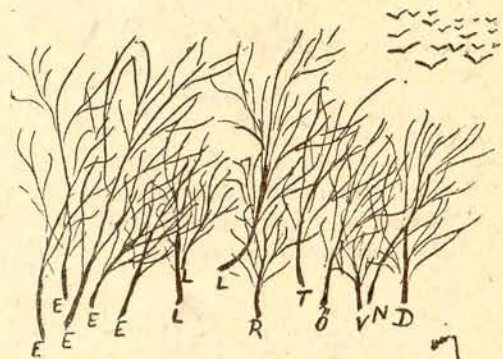
FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvények megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

Képrejtvény.

— Beküldte: Csöregi Feri. —

Betűrejtvény.

— Beküldte: Cserti Mihály és Karcsi. —

10 X ár ár

Szórejtvény.

— Beküldte: Beretzky András. —

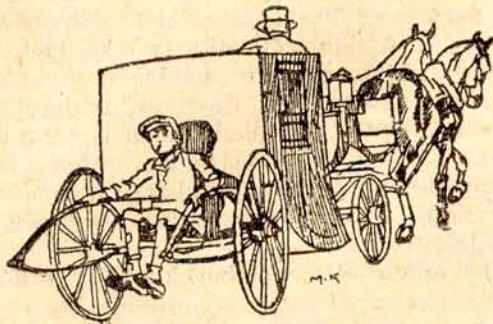
Nap nap nap nap — Kolbász kolbász kolbász

Csibész Peti csibészkedései.

(Mühlbek Károly rajzaival.)

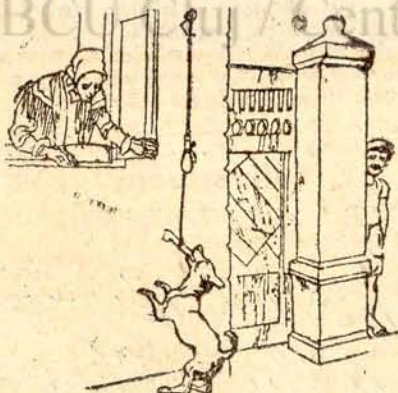
II.

Változatosság gyönyörködtet :
Ősrégi e példabeszéd.
Mennél többféle csibész ötlet :
Peti ezen töri esztét.

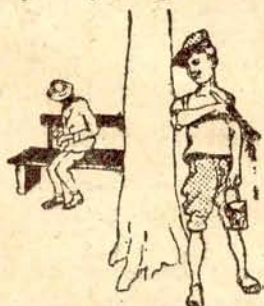

Ült tegnap villamos farára,
Ül hát ma hintó rugájára,
S hogy teljes legyen ez a kép :
Szájában cigaretta ég.

Igy ér ki a Városligetbe
S ott leugrik Csibész Peti,
Felkap egy csontot nagy sietve
S szemét egy kapura veti.

Csengőzsinorra akasztá csontot,
Egy kis kutya mindjárt rárontott :
Cseng a csengő szünet nélkül,
Háznépe majd megsiketül.

Peti kacagva tovább illan
S nyomban kiszemel egy padot.
Fejében újabb ötlet villan,
S nosza, mindjárt munkába fog.

Padot befestvén feketére,
Egy bácsi éppen erre tére :
Csak egy ruhája volt neki,
S azt is tönkre tevén Peti !

Tovább inalt Peti kacagva,
S megállt újra egy ház előtt,
Nagy pikkje lett egy kis ablakra,
S már kész a terve, de előbb

Körültekinte jobbra, balra,
Oszd' egy rugás, repül a lapda :
Zírr-zórr, az ablak betörék,
Mit bánja ő, nem az övék.

Hej, Peti, Peti, mivé lettél,
Lám, már lopni is megtanulsz.
Mindeddig még csak csibészkedtél,
S imé, immár tilosba nyulsz.

Meglásd, Peti oda kerülsz te,
Ahol majd nem szívesen ülsz le ;
Hová ritkán sűt be a nap,
Ha a csőzbácsi rajta kap !

(Kishacson)

Tökmag király.

A folyó vize lassan folydogál,
Szép csendesesen foly, soha meg nem áll.
Mossa a partot, merre elhalad,
Lásd, munkát végez, habár nem szalad.

A csöndes nyaraló.

Vigjáték egy felvonásban.

Irta: Zsoldos László.

SZEMÉLYEK:

Máli néni, Karcsi (10 éves), Guszti 7 (éves), az unoka-
öccsei, Piroska (8 éves) a leánytestvérük. Jancsi (12
éves.) Ferkó (9 éves), Karcsi barátai a szomszéd nyara-
lóból. Zengő Csaba zongoraművész.

Történik a Balaton mellett, Máli néni nyaralójában egy
nyári délután.

Szin: Szoba a nyaralóban. Balra a lakásba, jobbra a
verandára nyíló ajtó. A hátsó falon két kitárt ablak,
amely mögött a kert és a szomszédos nyaraló látszik,
köztük falióra. Divány, asztal, székek stb. Valamennyi
szerepet gyerekek játszá, még pedig Máli néni sze-
mélyesítője a mamája, a zongoraművész személyesítője
pedig lehetőleg a papája ruhájában.

ELSŐ JELENET.

Karcsi, Guszti és Piroska bent a szobában, Jancsi meg
Ferkó kint a kertben az ablakok előtt.

(A szoba a vár, amelyet az ablakon át ostromol az
ellenség. Karcsi meg Ferkó a vár védői, a többi az
ostromló sereg. Valamennyi fiúnak papírcsákó van a
fején – Karcsinak és Jancsinak tollas, más-más színű
tollal, – Piroskának a karján pedig fehérszalag vörö-
skereszttel, mert ő a vöröskeresztes ápolónő. A fiuk
kezében vonalzó van kard helyett, s a lihegésükből is
látszik, hogy csupa játékból bizony jól elpüfölhették
egymást a harc hevében. Amikor a függöny szétlebben,
már éppen vége van az ostromnak, Jancsi és Ferkó
vöd csatakiáltással bemásznak az ablakon és egyszer-
kétszer még összecsapván a vonalzóikat – lehet játé-
kard is vagy főzőkanál – elfoglalják a várat. Nagy
élénkség.)

Jancsi (magasra emeli a vonalzóját): Hurrá!
(Felugrik az ablakdeszkára.)

Karcsi (rácsap a vonalzójára): Csak a tes-
temen át! (Vivnak.)

Guszti (a másik ablakdeszkán Ferkónak):
Megsebesítettelek!

Ferkó (az ablakdeszkáról beugrik a szo-
bába): Győztünk! Miénk a vár (lefegyverzi
Gusztit vagyis kicsavarja kezéből a vonalzót.)

Karcsi (elkeseredetten Guszti segítségére
akar rohanni): Utánam, katonák!

Piroska (a szoba elő részében Karcsihoz):
Hisz már egy katonád sincs Karcsi!

Jancsi (beugrik az ablakon, amelyiktől
most Jancsi elszaladt): Előre! (lefüli hátulról
Karcsit): Foglyom vagy! Fogoly tartármártással!

Karcsi: Nem vagyok foglyod tartármár-
tással! Tudod! (lekapja Jancsi csákóját és ma-
gasra emeli, miközben dulakodni kezd Jancsival;
kiabálva): Azért se!

Jancsi: Azért is! (dulakodni kezdenek, mi-
közben feldöntenek egy széket. Ezalatt Ferkó
a divánhoz vezeti Gusztit és lefekteti.)

Ferkó (Piroskához): Vöröskereszt! Kösse
be a sebesültet!

Piroska (Gusztiihoz lép): Hol van a seb?
(kiveszi a zsebkendőjét és beköti vele a sze-
mét): Bekötöm a seb-kendővel.

Guszti (kiabál): Ne kösd be a szememet,
a lábamon sebesültem meg.

Piroska: Az mindegy. (beköti a szemét).

Guszti: De én a lábamon sebesültem meg.
Hátha a szemem fog fájni, akkor tyukszem-
tapaszt teszel majd rája? Máli (néni ijedten nyit
be balról.)

MÁSODIK JELENET.

Előbbie, a néni.

A néni (ijedten): Az Istenért, ki sebesült
meg? (A gyerekek megszeppenve hagyják abba
a játékot. Piroska hamar leveszi Guszti szemé-
ről a zsebkendőjét.)

Karcsi (ártatlan képpel): Néni, kérem, csak
játszunk.

A néni (fölállítja a felborított széket és
vizsgálhatja): Azt látom, hogy ez a szék már
megsebesült.

Jancsi (nevetve): Néni, kérem, az is ka-
tona volt.

A néni: Hol láttatok ti már négylábu ka-
tonát?

Jancsi (vigyorogva): Ostromot játsztunk.

A néni (Jancsihoz, tréfásan megfenyegetve
az ujjával): Hej, maga a legnagyobb huncut!

Ferkó (büszkén): Bevettük a várat.

A néni (Ferkóhoz): Azt igen, de a csuka-
májolajat, ugy-e, nem veszed be? Panaszkodott
a mamád! Talán bizony még az ablakot is ki-
törtették? (Az ablakhoz lép és megnézi.) Azt
nem, de az ablakdeszka csupa sár. Hát nem
tudtok ti az ajtón bejárni, hé?

Jancsi: Néni kérem, a bástya...

A néni (szelid korholással): Majd adok én
nektek bástyát! Igy felfordítani a házat! No,
de nem sokáig fordítjátok föl. Lehet, hogy a
jövő héten már beköltözködünk Pestre.

A gyerekek (elszontyolodva): Pestre?

A néni: Az ám. Megveszik a nyaralót.

A gyerekek (még jobban megszeppenve):
A nyaralót?

A néni: Most kaptam levelet egy zongora-
művész bácsitól, hogy ideutazik és megnézi a
villát. Nemsokára itt lesz a vonat és jön az a
bácsi. Hát gyerekek, most szaporán, rendbe-
hozni a szobát is, magatokat is, mert azt aka-
rom, hogy mire megérkezik a vendég, hát
olyanok legyetek mindnyájan, mintha skatulyá-
ból bujtatok volna ki. (A gyerekek szomoruan
nézegetnek egymásra.) Értettétek?

Piroska:)

Karcsi:) Igenis, néni, kérem.

Guszti:)

A néni: Hát csak szaporán. Én addig el-
megyek fürdeni. Jól viseljétek magatokat, gye-
rekek.

A gyerekek: Igenis, néni kérem. (A néni
tréfásan megfenyegeti őket az ujjával, balra el.)

HARMADIK JELENET.

Előbbie, a néni nélkül.

A gyerekek (egy perccig némán néznek
egymásra. Aztán valamennyien egyszerre, ke-

servezen): Megveszik a nyaralót! (Piroska a szemét törülgeti.)

Piroska: Vége a nyaralásnak!

Karcsi: Mehetünk vissza Kukutyinba, Budapestre.

Gusztí: A szűk folyosóra.

Piroska (az ablakhoz megy, bánatosan integet a zsebkendőjével): Isten hozád, édes, gyönyörű Balaton! (Portörülővel letörülgeti az ablakdeszkáról a sarat.)

Ferkó: De hát igazán megveszik?

Gusztí: A néni mondta és akkor igaz.

Jancsi: De hisz ez borzasztó! Kivel fogunk mi akkor labdát rugni? (Félrevonul és láthatólag törí a fejét valamin.)

Ferkó: És ostromot?

Gusztí: És indiánt?

Piroska (az ablaktól siró hangon): Eszembekötösdit (zsebkendő helyett szórakozottságból a portörülőt kapja a szeméhez).

Karcsi: Piroska, mért törülöd azzal a sáros portörülővel a szemedet? Végy elő tiszta portörülőt!

Piroska (leteszi a portörülőt. Elszántan): Mindegy. Most már ugys minden mindegy. (Mélyet sóhajt.) Ah!

Karcsi (szintén sóhajt): Ah!

Gusztí (szintén sóhajt): Ah!

Mind (Jancsi kivételével, aki még mindig gondolkozik): Ah!

Jancsi (mint akinek ötlete támadt, félre): Hopp, megvan. (Hangosan.) Ferkó te! Kérd csak kölcsön a Kovácséktól a szőlőbeli szélkereplőt!

Ferkó: Miért?

Jancsi: Ne törődj vele! Csak kérd kölcsön és vigyétek át a mi szőlőlugasunk elé.

Piroska: Ugyan, Jancsi, nemhogy örülne, hogy maguknak nincsen. Hisz' az olyan kiállhatatlanul kerepel, mikor elkezd pörgetni a szél.

Jancsi (titokzatosan mosolyog): Bizza csak rám, Piroska!

Piroska: (Ferkóhoz erélyesen): No, lódulj már!

Ferkó (kelletlenül): Ümm! (lassan, jobbra el).

NEGYEDIK JELENET.

Előbbie, Ferkó nélkül.

Karcsi (Jancsihoz): Minek neked az a szélkereplő?

Jancsi: Várj! (gondolkozik, megint felüti a fejét.) Karcsi, szaladj csak át Faragó Mikiékhez és kérd kölcsön a grammofont! Aztán rejtsd el a mi filagóriánkban!

Karcsi: Minek az neked?

Jancsi: Ne törődj vele! Csak vidd át!

Karcsi: Jó. (Jobbra el.)

ÖTÖDIK JELENET.

Előbbie Karcsi nélkül.

Jancsi (ujra felüti a fejét; Gusztíhoz): Te, menj csak át Havasékhoz és kérd kölcsön a Pistikét!

Gusztí (elámulva): A Pistikét? Kölcsön? Azt a féléves pólyásbabát?

Jancsi: Azt, azt! Csald át a dadájával és ültess le nálunk a lugasban.

Gusztí: De hiszen a Pistike folytonosan sir.

Piroska: Az már igaz. Valahányszor arra megyek, mindig csak visitani hallom.

Jancsi (Gusztíhoz): Ne törődj vele! (Piroskához.) Hadd visitson!

Piroska: Mi lelte magát ma, Jancsi? Talán minket akar szélkereplővel, grammofonnal és a Pistike visitásával bucsuztatni?

Jancsi: Majd meglátja. (Gusztíhoz): No szaladj már!

Gusztí: Megyek már! Hát a Pistikét! (Jobbra el.)

HATODIK JELENET.

Jancsi, Piroska.

Jancsi: Most én sietek.

Piroska: Hova? (Távolból kallatszik az érkező vonat sustorgása.) Itt van a vonat!

Jancsi: Igen. Összecsőditem a kertünkbe a Borbély tanár ur nyári énekiskoláját.

Piroska: Azt a huszonöt parasztyereket?

Jancsi: Azt a huszonöt parasztyereket.

Piroska: Hisz az mind hamisan énekel.

Jancsi: Hadd énekeljenek hamisan! (Jobbra el.)

HETEDIK JELENET.

Piroska, majd Karcsi.

Piroska (egyedül): Mi lesz ebköl? (Karcsi jobbról, lihegve).

Karcsi: Atvittem a grammofont. Itt a zongoraművész!

Piroska: Jaj! (jobbról kopogtatás hallatszik.)

Karcsi: Tessék! (Jobbról a zongoraművész.)

Nagy haja van, bajusza nincs, csak kecskeszakáll. Esetlen nagy cylinder van a fején, óriási nyakendőcsokor lóg le a mellényére. Szélesen kivágott inggalérja van. A papájának a hosszú fekete kabátja van rajta, világos kockás nadrág, felgyűrve, kivágott sárgacipő. Föllengős, nevetséges alak. A két gyerek ámulva néz rája.)

NYOLCADIK JELENET.

Előbbie, a zongoraművész.

A zongoraművész: Jó napot! Zengő Csaba, zongoraművész. Itthon van özvegy Szabóné őnagysága?

Piroska: A néni? Mindjárt megnézem. Tessék leülni. (A zongoraművész nagy körülménységgel leül egy székre, Piroska a jobb ajtónak tart.)

Karcsi (Piroskához sugva): A Balatonhoz mégyesz?

Piroska (Karcsihoz sugva): Oda. Hazahivom a nénit a fürdőből. (Jobbra el.)

KILENCEDIK JELENET

A zongoraművész, Karcsi.

A zongoraművész: Milyen szép hely ez, kis öcsém! És milyen csöndes.

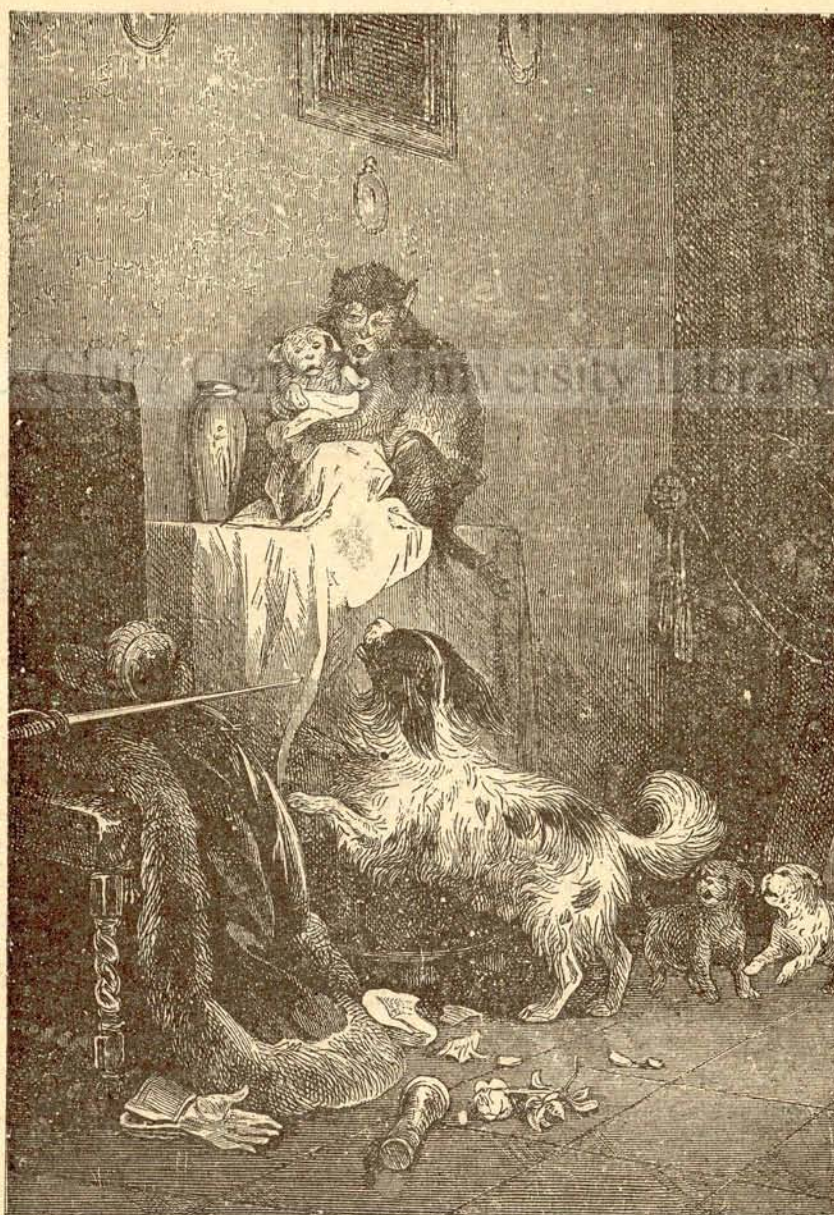
Karcsi (kedvetlenül): Igen, bácsi.

A zongoraművész: Mert tudja, kis öcsém, ami maguknak, gyerekeknek mulatság, a lárma, az nekem kész betegség. Es a budapesti lakásom olyan lármás. Egyszer a fejem fölött kezd el zongorázni egy néni, ráadásul még hamisan is, máskor mellettem a szomszédban sir egy órahosszat valami kis gyerek, harmadszor alattam az énekiskolában kezdődik az óra, úgy hogy a fületem hasogatja a sok hamis éneklés. Aztán, amikor már azt hiszem, hogy no most végre

elcsöndesült minden és nyugodtan hozzáülhetek a zongorához, akkor átellenben egyszerre csak megszólal a grammofoon és csin-csin, csinnadratta bumm — a grammofoonban egy egész katonabanda. Rettenetes! Hanem itt ez a csend, ez az andalító, isteni csend!... (föllengősen) milyen zavartalanul fogok én itt majd zongorázni egész nyáron... (megfeledkezve róla, hogy nincs is előtte zongora, az ujjával elkezd zongorázni az asztalon. Némajáték.)

Karcsi (ámultan nézi).

(Folytatás és vége következik.)

A GYERMEKRALÓ.

ijedtségben egészen megfélekedtünk az evésről, pedig nekem is ugyancsak korog a gyomrom. Most nincs semmi veszély. A víz tükre csendes, vihar sem fenyeget, azt hiszem, hogy nyugodtan hozzáláthatunk az evéshez.

Előkotorták csomagjaikat s kibontották.

De ekkor szomoru látvány tárult szemük elé. A finom pogácsa tönkre ázott úgy, hogy ki kellett dobni. Csak a kenyér maradt szárazon, csodálatos véletlen folytán. A szalonnának, kolbásznak pedig nem ártott a víz. Ezek után elővették bicsakjaikat, hozzáfenték nadrágjukhoz s mohón, jóízűen falatozni kezdtek. Amíg ettek, egy árva szót sem szóltak, annyira lefoglalta testüket-lelküket a táplálkozás.

A csolnak ezalatt lassan haladt tovább. Egy-másután maradoztak el a parti bokrok, házikók, már tul voltak a fűrészfűrészek is, s az öreg toronynak már csak messze villogó, aranyozott keresztje látszott. De egy kanyarulatnál ez is eltűnt teljesen.

— Elhagytuk a várost, — állapította meg Mihók feleszájjal, mert még mindig evett.

— Ühüm! — válaszolt Ferkó ugyanugy s egy csepp sem engedte zavartatni magát az étkezésben.

Eppen ideje is volt, hogy a városon tul legyenek. Az egyik gyár szirénája ugyanis hangos visítással hívta munkára az embereket s ha most még a város alatt lettek volna, bizonyára feltűnik a különös jármű a kora reggel munkába siető embereknek, aminek aztán kellemetlen következményei lettek volna. Most már azonban elmúlt fejük fölül ez a veszedelem. Teljesen szabadoknak érezték magukat és boldogan, megkönnyebbülten lélegzettek fel.

HETEDIK FEJFZET,

**melyben komoly veszély fenyegeti a hajósokat. Kisé-
ősse is koccannak, de aztán szent lesz a béke.
Szomoru tapasztalatok az elemózsia körül.**

A véglelennék tetsző szandai rét peremén hirtelen sárgás-vörös fény-nyaláb tört elő és szóródott szét a síkságon. A hold, mely eddig hűsége-
sen tartotta lámpását és világított hőseinknek, sápadtan kotródott le az égről, hogy átadja uralmát a hatalmas Napnak, mely sugaraival, mint előre küldött hírnökökkel jelezte, hogy felébredt s tüzes szekérével megindult, hogy elvégezze mindennapi sétakocsizását.

Pár pillanat múlva meg is jelent belőle egy vérvörös szeletke, aztán percről-percre mind jobban és jobban látható lett. Megjelenésére egyszerre megszöktek az éj sötét árnyai és remegve bujtak meg a parti bokrok lombjai alatt.

Fü, fa, virág egyszerre megszinesedett, megélénkült s a hajnali harmat a boldogságtól gyémántosan reszketve, — gyönyörteljes érzéssel áldozta fel magát a Nap forró csókjának.

Mihók és Lakatos, akik csuron-vizesen vacogtak a ladikban, ugyancsak örömmel üdvözölték a jó meleg, öreg napot s élvezettel fordították feléje arcukat, hogy kellemes hevétől visszatérjen az eleven élet gémberedett tagjaikba.

— Milyen jó is ez a napsütés! — áradozott Lakatos Ferkó, aki alig birta már a hajnal hűvösségét.

— Kellett is már, — vallotta be őszintén Mihók is, — mert bőrig áztam kínlódás közben s csak úgy reszketek belül.

De nem sok idejük volt a gyönyörködésre. Rohamosan közeledtek a torkolathoz s már csak pár ladik-hossznyira hömpölygött előttük a hatalmas, széles folyó, a Tisza.

A Büge folyása a torkolat előtt hirtelen meggyorsult s feltartóztatlanul ragadta magával az egyszerű alkotmányt.

— Végünk van! — riadozott Ferkó s megfedkezve még az evezésről is, szédülten hanyatlott hátra.

Mihók egészen odavolt a dühtől.

— Te nyavalyás, pipogya fráter, — kiáltott egészen kikelve magából — éppen most hagy el a bátorságod, amikor a legnagyobb hidegvérűségre és lélekjelenlétre van szükség?! Mit fogadtál a vérszerződésben?!

— Akármit is fogadtam, — fakadt ki Ferkó önérzetesen — ahhoz nincs jogod, hogy engem mindenféleképpen lehordj! Utóvégre egyenlők vagyunk mindakettőnk. Ez benne van a vérszerződésben is.

— Hát akkor fogd meg te is azt az evezőt, mint én és tartsd a csolnakot, mert elsodor a víz.

Ferkó dörmögött valamit, (a víz zugása elnyelte hangját) de aztán újra az evező után nyúlt.

Most egy hatalmas hullám hátára vette őket s mint valami pehelykönnyű lapdával, dobálózott velük.

Az iszonyu félelem elnémitotta mindkettőjüket. Rémülten hagyták abba az evezést, mert ez úgy sem használt volna semmit. A hullám kénye-kedve szerint játszott velük és sodorta a Tisza felé...

Már ott is voltak a kiszélesedett torkolatban s egy balfelől érkező hullám átcsapott rajtuk.

A két gyerek hirtelen lehunyta a szemét s megadással várta sorsa beteljesedését.

Kinosan hosszú percekig lapultak így a csolnakban s mukkanni sem mertek. Már azt hitték, hogy a valahol a másvilágon járnak, amikor arra eszméltek, hogy egyöntetű, halk, kedves csobogással verdesi a szelid hullám csolnakuk oldalát.

— Élünk! — volt első örömteljes gondolatuk s hirtelen felnyitották szemüket.

A csolnak ott ringott a Tisza közepén, keresztben a víz folyásával s lassan uszott lefelé. A nap pedig kacagva szórta rájuk meleg sugarait.

— Megmenekültünk! — rikoltott Mihók hangozva.

Ferkó azonban nem válaszolt. Még mindig duzzogott az előbbi dorgálás miatt, mely mélyen sértette becsületében.

Mihók — határtalan jó kedvében — belátta, hogy kissé kiméletlen volt barátjával s azért kérelmő hangon engesztelte:

— Ne haragudj, Ferkó! Hiszen csak haragomban mondtam, amit mondtam, de nem gondoltam komolyan. Inkább mondd vissza az egészet nekem, oszt kvittek leszünk. No, add a kezéd s legyen szent a béke!

Ferkó megfordult s mosolyogva kezét nyújtott.

— Nem haragszom, — mondotta — de tagadhatatlanul rosszul estek szavaid, mert hiszen láthattad, hogy én is csupa víz voltam s együtt szenvedtem veled.

— De most már visszajött a kedved?

— Vissza, vissza, csak hogy most meg szörnyen éhes vagyok.

— Az ám! — szólt Mihók is. — A nagy

sik oldalukra. Mire eszükbe jut keresni bennünket, már túl leszünk a hetedik határon is.

Ferkó ennyi érvre megnyugodott s tovább szemlélődtek. Elég kellemesnek találták most a csolnakázást, mert evezni sem kellett, a víz elvégezte helyettük ezt a fárasztó munkát. Amerre néztek, mindenütt végtelen síkságot láttak s alig egy-két bokor vagy egy-egy sudár jegenye zavarta a kilátást.

Nézelődésükből egyszerre hangos kiáltás riasztotta fel őket.

— Hahó! — sivitott feléjük hátulról egy figyelmeztető kiáltás.

Rémülten fordultak hátra s halálsápadtan látták, hogy egy széles, csaknem az egész Tiszát elfoglaló tutaj közeledik feléjük.

— Elő az evezőket! — vezényelt gyorsan Mihók. — Irány a part!

Egy pillanat alatt helyén termett a két hajós, az elemózsiát félrelökték s nekigyürkőzve kezdtek dolgozni, hogy a part felé irányítsák az ismét veszélybejutott „Erzsiké“-t.

Eppen a kellő pillanatban furódott a ladik orra a parti fővénybe. A tutaj már nyomukban is volt s tisztán hallatszott az evezőlapát kellemetlen nyikorgása.

— Horgonyt vetünk, — jelentette ki Miska.

Ferkó kiugrott a partra, Mihók Miska pedig utána dobta a magukkal hozott kötelet.

— Mit csináljak vele? — kérde Ferkó, amikor elkapta a kötel végét.

— Kösd valamelyik bokorhoz, — magyarázta Miska — nehogy elsodorjon a hullám.

Jó is volt így cselekedni, mert már hatalmas gyűrűkben közeledtek a tutaj-verte hullámok.

Ferkó azonban dicséretes gyorsasággal kötötte

ték kifelé hányni a vizet. Jó-néhányszor ismételték ezt az eljárást, míg aztán oly alacsony lett a víz a ladikban, hogy többé nem lehetett kalappal meríteni. Ekkor összefogott tenyerük öblét használták vízhányó lapátnak mindaddig, míg tényleg elfogyott a víz a ladikból. Most aztán hozzáláthatnak a komoly evezéshez.

Mihók Miska a ladik egyik orrának párkányára ült, Lakatos Ferkó pedig a másikra és bemártották evezőiket.

— Huzd! — parancsnokolt Mihók oly erélylyel, mint egy igazi tengerészkapitány. — Egyszerre!

Pompás egyöntetűséggel merültek és emelkedtek a lapátok, — csak a ladik nem mozdult helyéből. Ázaz, hogy mozgott, de sem előre, sem hátra, — hanem szép körben...

— Megbabonázták ezt a csolnakot, — dörögött Miska türelmeveszetten.

Még nagyobb erővel rugaszkodtak hát az evezésnek, azonban ezzel csak azt érték el, hogy a ladik még gyorsabban — forgott körben. Mint valami bolond motolla keringett a Büge közepén anélkül, hogy csak egy arasnyit is haladt volna előre.

— Itt ér a napkelte bennünket! — dühöngött Mihók, nagyokat feszítve lapátjával.

— Pedig én is erősen dolgozom, — mentegetőzött Lakatos Ferkó, aki szemrehányást velt Mihók megjegyzésében s úgy elkezdett erőlködni, hogy majd megszakadt.

— Hát persze! — kiáltott fel egyszerre Mihók oly örömmel, mintha a puskaport fedezte volna fel, — hát persze, hogy így nem haladhatunk, ha szemben ülünk egymással s mindketten más-más oldalon evezünk! Ezt mindjárt gondol-

hattam volra. Ül csak háttal nékem s aztán evez-zünk kétoldalt.

Lakatos Ferkó felállott s egy ideig ügyetle-nül forgolódott a himbálózó tekenőben. Kereste, hogy mikép is üljön háttal Mihóknak. Jó időbe került, míg megértette, hogy ez a háttal-ülés csak úgy lehetséges, ha a teknő fenekére csücsül. Ez azonban sehogysem vásott a fogához, mert a la-dik feneke nedves volt.

— Ül már le! — ripakodott rá mérgesen Mihók. — Még felfordítasz a sok forgolódással.

Lakatos Ferkó ijedten huppant le a ladikba, hogy csakugy cuppant alatta a víz. Szeretett volna felszisszenni, de összeszorította fogát, nehogy el-árulja kellemetlen érzéseit.

— Na most, — magyarázta ekkor Miska — te evez jobb felől, én meg balról.

Igy aztán végre megindult a csolnak, bár kissé ingadozva, a két part között.

A siker egyszerre elfeledtette velük az átélt kellemetlenségeket, arcukról eltűnt a harag és szen-vedés nyoma és bizakodás virágzott szívében...

— Az a kis torony — mutatott Mihók balra — már Tiszavárkony.

Lakatos Ferkó a megjelölt irányba nézett és úgy megcsodálta a kis falusi tornyot, mintha leg-alább is valahol külföldön, idegen országban járna.

— Érdekes, — jegyezte meg.

De hogy mit talált rajta érdekesnek, azt maga sem tudta volna megmondani.

Önfeledt szórakozottsággal ábrándoztak mind-ketten a falu felé, melyből egyre több lett látha-tóvá. Nádfödeles, apró ablaku házikók tünedeztek fel szépen egymás mellé sorakozva, itt-ott egy-egy ember is mutatkozott, a part egyik enyhe lejtésü részén pedig öreg paraszt asszony meritett vizet a fényes abroncsu fa-rocskájába. Az öreg asszony hosszan elbámult a Tisza közepén uszó különös ladikon.

— Ugyan, mit gondolhat az a néni rólunk — találgatta Ferkó, akit kissé zavarba hozott az öreg némbér átható tekintete.

— Egészen bizonyos, hogy az igazat nem fogja eltalálni — nyugtatta meg Miska a barátját.

— Hátha ismer? — aggodalmaskodott Ferkó. — Ebből a faluból sokan járnak be a városba, különösen piac-napokon. Talán ez is bejár, sőt talán már nálunk is volt, hogy eladjon egy pár csirkét.

— Gyerekes félelem, — mondotta Mihók Miska. — Különben is oly messze vagyunk tőle, hogy meg sem ismerhetne öreg, gyenge szemével.

— De hátha már értesítették a falu csendőr-ségét otthonról s most ez az asszony nyomra vezeti őket? — nyugtalankodott tovább Ferkó.

— Sohse félj ettől, — bátorította Mihók. — Nálunk még alszanak. Most fordulnak csak a má-

A Cimbora olvasóihoz!

Lapotok, az erdélyi magyar gyermekek heti lapja, június elsejével olyan köntösben lép elétek, amilyenre még a béke-idők sem emlékeznek. Magyar nyelven nem jelent még meg gyermeklap husz oldal terjedelemben, színes borítólappal, simított papiroson. Az erdélyi magyar gyermekek lelkesége teremtetten meg a Cimbora, az építette nagygyá, az cicomázta fel. Köszönjük Nektek, hogy itt tarthatunk, hogy az előfizetők seregének apró filléreieért jó lapot és immár szép köntöst is adhatunk.

A telhetetlen ember azonban tovább halad és nem elég-szik meg az első fokra felhágottan. Tovább akarunk haladni, még jobbak, még szebbek akarunk lenni és ehhez a nehéz, szép és nemes munkához segítségeket kérjük. Minden előfizető csak még egy előfizetőt szerezzen Erdélyben, csak egyetlen pajtása címét közölje Csehszlovákiában vagy Jugoszláviában és ígérjük, egy jó pár hónapon belül még nagyobb lapot adhatunk, még szebb köntösben köszönthetünk. A mi sok és nehéz munkánkat azzal támogatassátok, hogy szerezzetek új erdélyi előfizetőket és közöljete velünk csehszlovákiai és jugoszláviai címeiket.

A tevékenységeiken felül azonban szüleitek áldozatkész-ségéhez is folyamodnunk kell. A megnagyobbított és kicsino-sított Cimbora megköveteli, hogy a Cimbora árát július elsejével mérsékelten felemeljük. A Cimbora előfizetési ára július 1.-től negyedévre 50, félévre 100 és egész évre 200 leu lesz. Régi és kedves olvasóinknak azonban előnyt akarunk biztosítani és mindenkinek, aki ez évi június hó 30.-ig egy félévre előfizet a lapra és annak díját beküldi, 20 leu kedvezményt adunk. Küldjete be tehát június hó 30.-ig 80 leut és ez esetben ezért a régi előfizetési díjért a lapot ez év végéig megkapjátok. Aki azonban július elseje után ujitja meg előfizetését, annak csak az esetben küldhetjük tovább is a lapot, ha a Cimboraért negyedévre 50 leut, félévre pedig 100 leut fizet.

Azt hisszük, szívesen fogadjátok továbbra is Benedek Elek nagyapó aranyos hetilapját és azzal a szeretettel ragasz-kodtok hozzánk, amely szeretettel hétről-hétre mi köszöntünk benneteket.

Satmar, 1923. június hava.

Cimbora kiadóhivatala.

A Cimborá első félévi bekötési táblái rövidesen elkészülnek. A csinos és tartós bekötési táblák árait mielőbb közöljük. □ □ □ □ □		Ha támogatni akarjátok munkánkat, közöljétek a kiadóhivatallal a Csehszlovákiában lakó és veletek egykoru kis cimboráitok pontos címét.
	A Cimborá képes heti gyermeklap kiadásában az alábbi könyvek jelentek meg: ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ Benedek Elek: Öcsike könyve. A „nadselü“ gondolatok első sorozata. (Szép kötésben.) . . . Ára L. 35.— Benedek Elek: Öcsike könyve. A „nadselü“ gondolatok első sorozata. Számozott példány. . . Ára L. 40.— Benedek Elek: Hires erdélyi magyarok. I. A két Wesselényi. II. Kőrösi Csoma Sándor . . . Ára L. 18.— Kertész Mihály: Senki Tamás története. Gyermekregény. Ára L. 25.— Balázs Ferenc: Mesefolyam. (Husz mese a szeretetről) . . . Ára L. 25.— Monoky Sándor: Tündérmese. Elfogyott. ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ Ezeket a meséskönyveket az összeg előzetes beküldése mellett szállítja a „Cimborá“ képes heti gyermeklap könyvosztálya, Satmar. — Előkészületben és sajtó alatt: Kertész Mihály: Szökés a teknőben. (Két kicsapott diák kalandjai a Tiszán.) Gyermekregény. ○ ○ ○ ○ ○ Balázs Béla: Az igazi égszínkék. (Ötszáz számozott példányban diszkiadás.) ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ Szondy György: A lodenkabát és egyéb mesék. ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ Lengyel Miklós: Tamás érdeklődik. Párbeszéd az ősemberről, a fegyverekről, a mumiákról, a krokodilusról, a kígyókról, a mérges növényekről, az elefántokról, az ékirásról és egyéb tanulságos kérdésekről.	
A Cimborá ez évi január, február és márciusi számai teljesen elfogytak. Ezekkel a számokkal senkinek sem szolgálhatunk. □ □ □ □ □ □		Junius harmincadikán lejár a második negyedév. Ne mulasszátok el az előfizetési díjaitokat beküldeni. □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

LAPTULAJDONOS ÉS KIADÓ:

SZABADSAJTÓ KÖNYVNYOMDA ÉS LAPKIADÓ R.T. SATMAR.

A LAPOT A NYOMDAVÁLLALAT BAIA-MAREI (NAGYBÁNYAI) FIÓKJÁNAK GYORSSAJTÓJÁN NYOMJÁK.

A SZERKESZTÉSÉRT DÉNES SÁNDOR FELEL.

A SZÍNES CIMLAPOKAT ÓCSVÁR REZSŐ RAJZOLTA.

BCU Cluj / Central University Library Cluj